

Bide Segurtasunaren
aldeko Euskal Itunaren
jarraipen-txostena

Emaitzen laburpena

VISION
ZERO

1. SARRERA

Bide Segurtasunaren aldeko Euskal Ituna bide-segurtasunaren eta mugikortasun seguru, jasangarri eta eraginkorraren aldeko konpromisoa da Euskadin. 2022ko azaroan sinatu zen, helburu bikoitzarekin:

- 2030. urterako, Euskadiko kale eta errepideetan hildakoen eta larriki zauritutako kopurua %50 txikitzea
- 2050erako Zero Ikuspegia lortzea. Hau da, Euskadiko kale eta errepideetan hildako eta larriki zauritutako zero pertsonaren ideala lortzea.

Bide Segurtasunaren Itunak Bide Segurtasunaren ikuspegi integratuaren alde egiten du. Sistema Seguruaren eta Zero Ikuspegiaren ikuspegi bikoitza, non giza faktore indibidualetik harago doan zirkulazio-istripuen kausa bakar gisa, eta joera aldatzeko eta Euskadiko errepideetako istripu-tasa (hildakoak edo larriki zauritakoak) saihesteko jardun dezaketen sektore eta erakunde guztiak biltzen dira.

Kontzeptu-esparru horretan, sinatzaileek honako **17 konpromiso** hauek garatzeko lan egitea adostu zuten:

1. Nazio Batuen Garapen Jasangarrirako 2030 Agenda implementatzea eta bide-segurtasuna eta mugikortasun seguru eta jasangarria bermatzeko aliantza estrategikoak ezartzea, gizartearen hazkunde eta ongizaterako euskal ereduaren esparruan.

2. Erakundeen arteko lankidetza eta lankidetza publiko-pribatua indartzea, 2030erako gure kale eta errepideetan hildakoen eta larriki zauritutakoen kopurua erdira murrizteko.

3. Zirkulazio-istripuen ondoriozko Zero Biktimaren Ikuspegia osatuko duten politikak ezartzea, 2050era begira, Euskadi bide-segurtasunaren eta mugikortasun seguru eta jasangarriaren arloan Europako erreferente izan dadin.

4. Bide-segurtasunaren, osasunaren, berrikuntzaren, hezkuntzaren, justizia, ekitatearen, berdintasunaren, udalerrri eta hiri jasangarrien, errepide seguruaren eta klima-aldaketaren arteko interdependentziari heltzea, pertsonak politika guztien erdigunean jarrita.

5. Mugikortasun aktiboa indartzea -bizikletaren edo beste garraiobide osasungarri batzuen erabilera-, eta garraio-sistema seguruak, merkeak, irisgarriak eta jasangarriak bultzatzea, garraio publikoa eta garraio-txartelen elkarreragingarritasuna sustatuz.

6. Hiri-eredu berrien alde egitea, pertsonen joan-etorriak eta salgaien garraioa osasunerako, segurtasunerako, ingurumenerako eta tokiko ekonomiaren garapenerako kaltegarriak izan ez daitezen.

7. Sarean **ezbehar-tasa handiko eremuak ezabatze**ko eta **hobekuntza-potentzial handiko eremuak hobetze**ko **estrategiak planifikatu eta koordinatzea**, jarduketa zuzentzaile eta prebentiboen bidez.

8. Euskadiko bide-sarea osatzen duten errepideen **kudeaketa integral**, adimentsu, dinamiko, seguru eta jasangarriaren **alde egitea**.

9. Euskadiko bide-sareko **azpiegiturak mantentzearen alde egitea**, bide-segurtasuna etengabe hobetzeko.

10. **Berrikuntza eta teknologia berrien erabilera sustatzea**, adimenean oinarritutako bide-segurtasuneko ereduak sustatzeko, eta mugikortasunaren eta errepideen kudeaketa-prozesuak optimizatzeko.

11. **Kolektibo zaurgarriak bereziki babestuko dituzten politikak bultzatzea**; hots, bizikleta erabiltzen dutenak, motor-gidariak, oinezkoak, mugikortasun pertsonaleko ibilgailuak, dibertsitate funtzionala duten pertsonak, adinekoak eta haurrak.

12. **Kontzientziaziorako eta sentsibilizaziorako prestakuntza-programak sustatzea**, zirkulazio-istripuak prebenitzeko eta bizikidetzan eta errespetuan oinarritutako jokabide arduratsuak bultzatzeko.

13. Trafikoaren arloan indarrean dauden arauak ez betetzeak dakartzan **arriskuei eta ondorio legalei buruzko informazioa ematea bide-erabiltzaileei**, eta arrisku-portaerak dituzten gidarien errehabilitazio eraginkorra bultzatzea.

14. Euskadiko enpresei eta erakundeei eskatzea **laneko bide-segurtasuna sar dezatela** enpresen eta langile autonomoen **laneko arriskuen prebentzioaren kudeaketan**.

15. Istripuaren ondoren **erantzun eraginkorra ziurtatzea**: laguntza psikologikoa, soziala eta legala biktimentzat eta haien senideentzat.

16. **Itun honetako akordioak ezagutzera ematea**, eta herritarrei mezu hau helaraztea: bide-segurtasuna gizarte osoaren erantzukizuna da.

17. **Gobernantza-prozesu eraginkor bat abiaraztea**, Bide Segurtasunaren aldeko Euskal Ituneko konpromisoen ezarpen-egoera ebaluatze

ko eta ezarritako helburuak lortzeko bidean zenbat aurreratu den neurtzeko.

Hitzarmena sinatu zenetik bi urte igaro direnean, garatutako konpromisoen balantzea egin da, bide-segurtasunaren arloan sinatzaileek egindako jardueren bidez. Era berean, Itunaren jarraipen horrek indartu eta jarraipena ematen dio bide nagusien eta bigarren mailako errepideen erakunde titularren koordinazioari eta lankidetzari, bai eta trafikoaren eta bide-segurtasunaren kudeaketa hobetzen diharduten beste erakunde eta agentzia publiko eta pribatu batzuen koordinazioari eta lankidetzari ere.

Sektore publikoko, pribatuko eta euskal gizarte zibileko eragileak daude Itunaren sinatzaileen artean:

- Eusko Jaurilaritza.
- Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia eta Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Bilboko Udala, Donostiako Udala eta Gasteizko Udala.
- EUEDEL, Euskadiko Udalen Elkarte.
- Euskadiko Gazteriaren Kontseilua (EGK).
- Euskadiko Txirrindularitza Federazioa.
- AESLEME, trafiko istripuak prebenitzeko Elkarte eta istripuen biktimei laguntzeko GKEa.
- EuskoFederpen, Euskal Autonomia Erkidegoko Pentsiodunen Elkarte Probintzialen Lurralde Federazioa
- Stop Istripuak.
- Stop Bide Indarkeria.
- EITB.

2. ERAGILE SINATZAILEEK BEREN GAIN HARTUTAKO KONPROMISOEN GARAPENA

Bide Segurtasunerako Euskal Itunaren esparruan bide-segurtasuna hobetzeko, ezinbestekoa da hitzarmena sinatu duten eragileen arteko **koordinazio** sendoa. Horri esker, hainbat tipologiatako ekintza-sorta zabala antola daiteke. Koordinazio hori funtsezkoa da bideko istripuen konplexutasunari eta zeharkakotasunari aurre egiteko, eta ziurtatu behar da hasitako jarduerak elkarren osagarri direla eta Itunaren konpromisoak betetzen laguntzen dutela. Bide-segurtasuneko estrategia optimoak, Itunean sustatutakoak bezala, bide-segurtasunaren dimentsio desberdinak jorratzea ahalbidetuko duten ikuspegi anitzak integratzea eta lerrokatzea eskatzen du.

2022ko azarotik 2024ko abendura bitartean egoera aztertu zen 17 konpromisoen garapena aztertzen duen txostena egiteko, eragile sinatzaile bakoitzak bere eskumenaren edo jarduerar-arloaren arabera egindako ekintzak kontuan hartuta.

Trafiko Zuzendaritza, Itunaren jarraipena egiteko ardura duen Idazkaritza Teknikoaren bitartez, sinatzaile guztiekin harremanetan jarri da, lankidetzak eskatzeko. 2024ko uztailetik abendura bitartean, banakako elkarrizketak izan dira Bide Segurtasunaren aldeko Euskal Ituna egiten lagundu zuten eragile guztiekin, eta, ondoren, Itun horren konpromisoak bere gain hartuz sinatu zuten.

Jarduketak Ituneko konpromiso desberdinen arabera baloratu dira. Halaber, ekintza bakoitzean sakondu da, haren irismena, eragile sustatzaileak eta kolaboratzaileak eta jardueramotaren araberrako garapen-maila ezagutzeko.

Emaizta nagusiak laburpen honetan laburbiltzen dira.

Trafikoaren eta bide-segurtasunaren kudeaketaren esparruan egindako jarduera guztiek Bide Segurtasunaren Aldeko Euskal Itunaren sinatzaileek hartutako konpromiso guztiak bete dituzte.

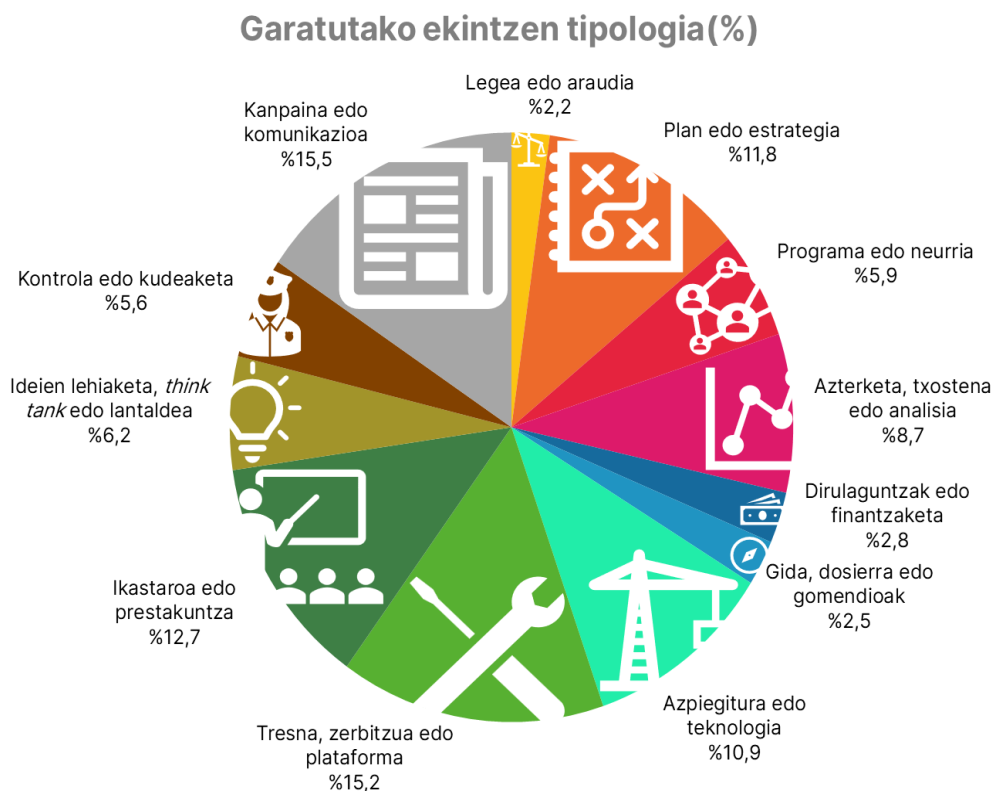
Hitzarmena sinatu duten eragileek 322 ekintza burutu edo lagundu dituzte Itunaren konpromisoen inguruan, eta horietatik:

%94,1a Ituna sinatu duten eragileek sustatu dituzte, horietako batzuk sinatu duten edo sinatu ez duten beste eragile batzuen laguntzarekin.

Ekintzen %40,1ean agente batek baino gehiagok parte hartu dute edo sustatu dituzte, eta datu horrek indartu egiten du bide-segurtasunaren alorrean inplikaturako erakunde eta entitate publiko eta pribatuen arteko lankidetzaren garrantzia, Itunaren 1., 2., 4. eta 8. konpromisoekin bat etorritik.

Itunaren esparruan garatutako ekintzek aniztasun hori islatzen dute, baita **sektore arteko ekimenak** koordinatzeko beharra ere. Tipologiaren arabera, ekintzen %15,5a zabalkunde eta kontzientziatzailea bideratutako Kanpaina edo komunikazioei dagokie; %15,2a Tresna, zerbitzu edo plataformei, eta %12,7a Ikastaro edo prestakuntzei. Planak eta estrategiak ekintzen %11,8a dira eta, azkenik, Azpiegitura edo teknologiaren garapena guztizkoaren %10,9a iristen da. Zeharkako ikuspegi batetik koordinatutako ekintza-sorta horrek agerian uzten du eragileen arteko lankidetzak funtsezkoa dela bide-segurtasuneko helburu komunak lortzeko.

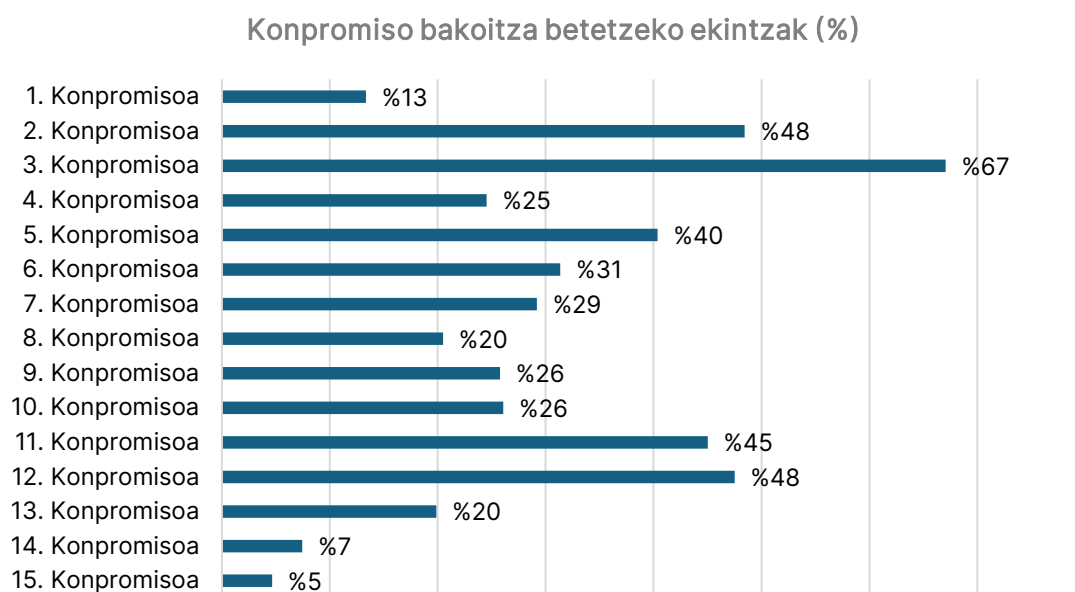
Sailkapen-tipologiaren definizioa 4. kapituluaren ("Glosarioa") jasotzen da.

Txostenean baloratutako ekintza ia guztiak **garatuta** daude (%66,4). Hauen artea, % 18,0a behingo garapen-ekintzak dira: urtero edo modu programatuan egiten dira sinatzen duten eragileen jardueran, aldizkakotasun jakin batekin. Beraz, konpromisoen betetzea Itun honen indarraldian berrituz doa.

Ekintzen %30,7a abian daude, eta %2,8a programatuta edo proiektuan daude.

Gauzatutako ekintzak ez dira **konpromiso** bakar bat lortzearen ondorio, baizik eta horietako asko hartzen dituzte beren baitan, elkarri estu lotuta baitaude. Horrela, Itunaren 17 konpromisoen garapenaren baloraziotik, hori lortzen laguntzen duten globalaren gaineko ekintzen ehunekoa lortzen da.

2. konpromisoa ("Erakundeen arteko lankidetzaz"), 3. konpromisoa ("Zero ikuspegia"), 5. konpromisoa ("Garraiobide aktiboak eta garraio publikoa sustatzea"), 6. konpromisoa ("Hiri-eredu berriak diseinatzea"), 11. konpromisoa ("Kolektibo zaurgarriak") eta 12. konpromisoa ("Kontzientziazioa eta sentsibilizazioa") izan dira garapen-maila handiena izan dutenak, hitzarmena sinatu duten eragileen ekintzari esker.

Adibidea: Eragile sinatzaileek gauzatutako 322 ekintzetatik, %48an 12 "Kontzientziazioa eta sentsibilizazioa" konpromisoa jasotzen zen."

Garrantzitsua da azpimarratzea konpromiso bakoitzeko ekintzen balioa ez dela interpretatu behar konpromisoaren adierazgarritasunaren, irismenaren edo eraginkortasunaren neurri gisa. Grafikoan aurkezten den balioak konpromiso bakoitza garatzen laguntzen duten ekintzen ehunekoa islatzen du, egindako ekintza guztiekiko. Ikuspegi horrek ez dakar ekintza bakoitzaren balorazio kualitatiborik edo inpaktu espezifikoaren haztapenik.

Zero Ikuspegia Itunaren helburu orokorra da, eta, aldi berean, Itunaren 3. konpromisoa. Dimentsio bikoitz horrek, batetik, bide-segurtasuna hobetzeko ahalegin orokorrak lerrotzekin dituen esparru estrategiko bihurtzen du, eta, bestetik, berariazko konpromiso, zeinaren betetze-maila ebaluatu egiten baita larriki zauritutakoak eta hildakoak murrizteko modu zuzenean jarduten duten ekintzetan.

16. konpromisoa, "Ituna ezagutzera ematea", eta 17. konpromisoa, "Gobernantza eta Ebaluazioa", Bide Segurtasunerako Euskal Itunaren prozesuaren beraren parte dira, Ituna garatzearekin eta gauzatzearekin zuzenean lotuta baitaude. Lan horiek, Trafiko Zuzendaritzak gidatuak, 2022an hasi ziren Ituna onartzen eta zabaltzen, eta, gaur egun, hasitako ekintzak aztertzen jarraitzen dute, jarraipen-txosten honetan islatzen den bezala. Horrela, konpromiso horiek, lortutako konpromisoak ez ezik, Ituna ezartzeko eta etengabe hobetzeko zikloaren funtsezko elementuak ere badira.

Eragile sinatzaile bakoitzarentzat, 2022ko azarotik 2024ko abendura bitartean bide-segurtasunerako hartutako konpromisoak betetzeko egin diren ekintzak jasotzen dira. Txosten osoa hurrengo [estekan](#) deskarga daiteke.

Bide Segurtasunaren aldeko Euskal Itunaren jarraipen-txostena

Emaitzen laburpena

2025 EKAINA

Zuzendaritza fakultatiboa

Trafiko Zuzendaritza

Idaztea

Segurtasunaren aldeko Euskal Itunaren Idazkaritza Teknikoa

Txostena ilustratzeko erabilitako irudiak Argazkitik aukeratu dira, Eusko Jaurlaritzaren argazki-artxiboaren barruan, Gobernu Irekirako eta Interneteko Komunikaziorako Zuzendaritzaren ekimen bat, Irekia, Open Governmentaren printzipioen ildotik. Mikel Arrazola da erabilitako argazkien egilea.

